

Eierskapsmelding Moss kommune

Innhold

1	Introduksjon	3
2	Eierskapspolitikk og eierprinsipper	3
2.1	Eierprinsipper	4
2.1.1	Aktiv eier.....	4
2.1.2	Offentlig støtte / konkurransevridning	4
2.1.3	Meroffentlighet.....	4
2.1.4	Anskaffelser	4
2.1.5	Arkivering	4
2.1.6	Internkontroll og risikostyring.....	4
2.1.7	Etikk / samfunnsansvar	4
3	Eierstrategier	5
4	Eierstyring og selskapsstyring	5
5	Roller, oppgaver og ansvar	5
5.1	Habilitet.....	5
5.2	Valgkomite	6
5.7	Selskapets styre.....	7
5.7.1	Styreinstruks	7
5.7.2	Prinsipper for sammensetting og valg av styre.....	7
5.7.3	Styregodtgjørelse	8
5.8	Styremedlem.....	8
5.9	Daglig leder.....	8
5.10	Kommunens administrasjon, kommunedirektøren.....	8
5.11	Kontrollutvalget.....	9
5.11.1	Eierskapskontroll (lovpålagt)	9
5.11.2	Selskapskontroll (frivillig)	9
6.1	Kommunale foretak (KF).....	9
6.2	Interkommunale selskap (IKS).....	9
6.3	Vertskommune	10
6.4	Kommunalt oppgavefellesskap (KOF)	10
6.5	Aksjeselskap (AS).....	10
6.7	Selskapsavtaler / aksjonæravtaler	10
6.8	Skjematisk oversikt selskapsformer	10
7	Faktaark - eierblader	11

1 Introduksjon

Eierskapsmeldingen er en politisk viljeserklæring og et prinsipielt tverrpolitisk styringsdokument. Først og fremst for kommunens folkevalgte, men også for kommunedirektøren og administrasjonen. For å oppnå god eierstyring er det nødvendig med tverrpolitisk forståelse av hensikten med eierskapet og at denne er forutsigbar over tid.

Målet med eierskapsmeldingen er å etablere og sikre rutiner for systematisk, politisk og administrativ oppfølging av selskapene (herunder kommunale foretak) Moss kommune har eierinteresser i. Det forutsettes et aktivt, forutsigbart og langsiktig eierskap og at selskapene drives i tråd med vedtekter og formål.

Eierskapsmeldingen setter også rammer for kommunedirektørens oppfølging av selskapene. Eierskapsmeldingen etableres for 4 år av gangen, men kan justeres ved behov i løpet av perioden som følge av vesentlige endringer.

Kommunens eierpolitikk beskriver de overordnede premisser for kommunens forvaltning av foretak og eierskapsandeler. Den skal synliggjøre kommunens strategi for sitt eierskap, og gi tydelige styringssignaler for det enkelte selskap i samsvar med de målsettinger og strategier kommunen har for sitt eierskap.

Eierprinsippene faller inn under eierpolitikken og setter forventningene til alle selskaper kommunen har eierinteresser i. Eiers forventninger til samfunnsansvar, meroffentlighet, premisser for valg av selskapsstyrer og forventninger om utbytte og avkastning er en del av prinsippene kommunen legger til grunn. Prinsippene sier også noe om kommunens krav til seg selv i eierrollen.

Kommunens målsettinger og formål med det enkelte selskap uttrykkes i eierstrategien.

2 Eierskapspolitikk og eierprinsipper

Eierskapspolitikken gir overordnede føringer for kommunens forvaltning og begrunnelse for eierskapet. Kommunens eierskapspolitikk skal dekke flere formål:

- Samfunnmessige
- Politiske
- Økonomiske

Et virkemiddel for å dekke formålene og møte ulike tjenestebehov er ved deltakelse i ulike selskapsformer. Det er ulike årsaker til kommunens valg av etablering eller deltakelse i selskaper. Disse kan være:

- ✓ Ønske om å utføre tjenesten på en mer effektiv måte gjennom kortere beslutningsveier
- ✓ Behov for økt fokus på fag og kompetanse
- ✓ Klart skille mellom bestiller og utfører av tjenesten
- ✓ Behov for å dele driftskostnader og/eller investeringer på flere
- ✓ Få frem og isolere kostnadsforbruk på definerte tjenesteområder

Valg av eierskap og selskapsform gjøres ut fra hvilke formål som skal dekkes og hvilke organisatoriske eller selskapsmessige virkemiddel som anses som mest effektive. Kommunestyret vedtar hvilke selskaper eller selskapsformer kommunen skal engasjere seg i som eier. Tilsvarende gjelder avvikling av eierskap.

Selskapenes eierstyringsorgan og kommunens eierutvalg følger opp selskapene. Hva som er eierstyringsorgan varierer mellom selskapsformene. For kommunale foretak er kommunestyret eierstyringsorgan, i interkommunale selskaper er det representantskapet mens det i aksjeselskap er generalforsamlingen (se oversikt i kapittel 6).

I Moss kommune er formannskapet eierutvalg.

2.1 Eierprinsipper

Eierprinsippene er en utdyping av eierpolitikken og skal bidra til å styrke tilliten og omdømmet både til selskapene og kommunen. Prinsippene skal dekke samtlige selskaper som inngår i kommunens selskapsportefølje og er en del av eierstrategien for hvert enkelt selskaps virksomhet.

2.1.1 Aktiv eier

Kommunen skal være en aktiv eier med et tydelig formål med eierskapet og konkrete mål for selskapet. Eierutvalget er ansvarlig for en årlig evaluering av selskapenes måloppnåelse. Dette gjøres på eierdagen (se nærmere beskrivelse i kapittel 5.3).

2.1.2 Offentlig støtte / konkurransevridning

Regler om offentlig støtte gjelder også for kommunens egne selskaper. Om Moss kommune gir støtte til en virksomhet som drives av et selskap de selv eier og dette bedrer konkurransevnen til det mottakende selskapet, kan det medføre en konkurransevridning i markedet og dermed være ulovlig offentlig støtte. Det er derfor viktig å være oppmerksom på at støtte i ulike former til selskaper Moss kommune eier kan være ulovlig offentlig støtte.

Offentlig støtte skal forstås vidt og omfatter både at virksomheter tilføres økonomiske verdier (f.eks. direkte støtte, rentefordeler, overdragelser av verdier til under markedspris) eller blir fritatt for økonomiske byrder (f.eks. særskilte skatte- og avgiftslettelser eller manglende krav fra eiere om utbytte av kapitalen). Som offentlig støtte regnes støtte fra alle offentlige kilder, også støtte gitt av selskaper eiet av Moss kommune om de er å anse som offentligrettslig organ.

2.1.3 Meroffentlighet

Kommunens regler for meroffentlighet gjelder for kommunale foretak, interkommunale selskaper og aksjeselskaper der kommunen er majoritetseier. I selskaper hvor kommunen er minoritetseier skal dette så langt det er mulig etterstrebese.

2.1.4 Anskaffelser

Regler for offentlige anskaffelse samt kommunens egne anskaffelsesregler skal så langt det er praktisk mulig også gjelde for aksjeselskaper kommunen eier andeler i.

2.1.5 Arkivering

Kommunale foretak plikter å følge arkivlova med forskrifter.

I andre selskaper hvor kommunen eier over 50 % pålegges selskapene å vedta å følge arkivlova med forskrifter og avlevere sine arkiver til kommunens sentralarkiv. I selskaper hvor kommunen har mindre eierandel skal kommunens representanter også arbeide for at det gjøres tilsvarende vedtak.

2.1.6 Internkontroll og risikostyring

Selskapene må kunne dokumentere gode systemer og rutiner for internkontroll og risikostyring. For øvrig henvises det til § 9-13 i ny kommunelov.

2.1.7 Etikk / samfunnsansvar

De samme retningslinjene som gjelder for Moss kommune skal også reflekteres i selskapenes interne retningslinjer og virke. Eksempler på områder hvor dette gjelder er:

- ✓ etiske retningslinjer
- ✓ sterk egenkontroll inklusiv:
 - personvern og informasjonssikkerhet
 - beredskap
- ✓ miljø
- ✓ aktivt anti-korrupsjonsarbeid
- ✓ arbeidslivskriminalitet og sosial dumping
- ✓ system for varsling

- ✓ samfunnsansvarlig forretningsdrift og bærekraftig samfunnsutvikling
- ✓ likestilling- og ikkediskrimeringsaspekter er ivaretatt

Det legges her spesielt vekt på at selskapene utarbeider planer for å sikre hvordan dette følges i egen organisasjon og hos leverandører av tjenester og varer til selskapet.

Det forventes at selskap hvor kommunen har et eierskap, rapporterer på samtlige punkter fra 2.1.3 – 2.1.7 til eierutvalget årlig som et minimum. I tillegg skal selskapenes protokoller fra styremøter og årsmøter legges ved som referatsaker til formannskapet fortløpende.

3 Eierstrategier

Eiernes begrunnelse for opprettelse av selskapet er nedfelt i selskapets vedtekter. Dette er allikevel ikke tilstrekkelig for å utøve et aktivt eierskap for kommunen som eier. Kommunestyret må i tillegg fastsette en eierstrategi for hvert enkelt selskap. Eierstrategien for det enkelte selskap vurderes fortløpende ved behov og minimum én gang i valgperioden. Endringer i eierstrategien vedtas i kommunestyret.

Et nytt kommunestyre bør vurdere eierskapet. Dette gjøres i forbindelse med fremlegging av eiermelding eller når et nytt kommunestyre mener en vurdering av eierskap bør gjøres. Det legges da frem en sak for politisk behandling. Utover dette kan eierskapet vurderes etter behov.

4 Eierstyring og selskapsstyring

Selskapsorganisering innebærer at virksomheten er skilt ut fra kommunen som organisasjon og er et eget rettssubjekt. Selv om kommunale foretak ikke er selvstendige rettssubjekt regnes de her som selskap da de på lik linje med øvrige selskapsformer ikke er en del av kommunens organisasjon.

Ved opprettelse av selskap endres kommunens styringsrolle fra å styre gjennom linjeorganisasjonen til å styre gjennom å være eier av selskapet. Styringen av selskapet (selskapsstyringen) ligger hos styret og daglig leder. Kommunestyret utøver eierstyring gjennom representantskapet eller generalforsamlingen som er selskapets eierorgan. For kommunale foretak er kommunestyret selv øverste styringsorgan.

Et viktig prinsipp ved selskapsorganisering er at selskapets ledende organer skal ha betydelig grad av frihet til å drive virksomheten. Lovfestede bestemmelser og vanlige normer for god selskapsstyring setter grenser for hvor mye kommunen som eier disse selskapene kan og bør involvere seg i selskapenes virksomhet. Det vil derfor være viktig at eierstyringen skjer gjennom utarbeidelse av eierstrategien, og at dette følges opp av formannskapet som eierutvalg. Videre kan det ved behov settes opp saker til behandling i kommunestyret i forkant av møter i eierorganene slik at kommunens representant(er) i eierorganene har et klart mandat i viktige enkeltsaker i selskapene. Dette bør da først behandles i eierutvalget formannskapet som innstiller til kommunestyret.

5 Roller, oppgaver og ansvar

5.1 Habilitet

Forvaltningslovens regler om habilitet gjelder for kommunale foretak og IKS. I aksjeloven er det tilsvarende bestemmelser. Det er styremedlemmers eget ansvar å vurdere og ta opp spørsmål om sin egen habilitet. I Moss kommune kan ikke medlemmer i formannskapet velges som styremedlemmer i selskap eller foretak kommunen har eierinteresser i. Dette for å sikre at formannskapets habilitet som eierutvalg ikke utfordres.

Folkevalgte som er styremedlemmer i kommunens egne kommunale foretak er som utgangspunkt ikke inhabile etter forvaltningslovens § 6 første ledd når kommunestyret behandler saker som gjelder foretakene. Inhabilitet etter forvaltningslovens § 6 andre ledd vil imidlertid kunne oppstå.

Det samme gjelder folkevalgte som representerer kommunen i representantskap eller generalforsamling.

Folkevalgte som er leder, har ledende stilling i eller er medlem av styret eller bedriftsforsamling i øvrige selskapsformer vil imidlertid være automatisk inhabil etter forvaltningslovens § 6 første ledd ved behandling av saker som angår selskapet.

5.2 Valgkomite

Formannskapet er som hovedregel valgkomite og innstiller til kommunestyret.

5.3 Kommunestyret

Kommunestyret er kommunens øverste myndighet og eierstyringsorgan.

Kommunestyret, som kollegialt organ, utøver kommunens eierskap. Kommunestyrets medlemmer utøver derfor eierstyring bare som medlemmer av kommunestyret, ikke som enkeltrepresentanter.

Kommunestyrets eieroppgaver kan delegeres etter vanlige regler for delegering av myndighet, unntatt der hvor det i lovtekst står "kommunestyret selv".

Det avholdes en årlig eierdag i kommunestyret i løpet av 2. kvartal. Her skal eierpolitikken vurderes og årsresultatet, måloppnåelse ift. eierstrategien for selskapene og kommende strategiske satsingsområder for hvert selskap evalueres og gjennomgås. I tillegg gis det folkevalgtopplæring i eierstyring én gang i valgperioden.

Kommunestyret trekker opp de store linjene i forhold til selskapsstyring ved å:

- vedta kommunens eierskapsmelding
- vedta kommunens eierstrategi for de enkelte selskap og foretak
- vedtar regler for styresammensetning og valg av eierrepresentanter
- gjennomføre styrevalg for kommunale foretak
- vedtar rapporter fra kontrollutvalget etter gjennomført selskapskontroll
- vedtar endringer i eierskap

Kommunestyrets mulighet for å styre selskaper er noe forskjellig for de ulike selskapsformene:

KF	IKS	AS	Stiftelse
Vedtakter	Selskapsavtalen Vedtakter	Aksjonæravtalen Vedtakter	Stiftelsesdokumenter Vedtakter
Oppnevning av styre	Oppnevning av representantskap	Oppnevning av generalforsamling	Evt. oppnevning av styret hvis dette følger vedtektene
	Instruks til egne representantskapsmedlemmer	Instruks til egne generalforsamlingsmedlemmer om hvordan de skal opptre	
Godkjenning av økonomiplan, budsjett og regnskap	Eierstrategi for selskapet vedtatt av kommunestyret	Kommunens strategi for deltakelse i aksjeselskap	

5.4 Formannskapet (eierutvalget)

Formannskapet er delegert myndighet som eierutvalg. Formannskapet skal ivareta kommunens interesser og instruere/påse at kommunens medlemmer i generalforsamlingen og representantskapet gis nødvendige føringer i forhold til de hovedlinjene som er trukket opp i kommunestyret.

Formannskapet som eierutvalg:

- Er saksforberedende organ for kommunestyret i saker som berører eierskap

herunder behov for beslutninger i selskapsspesifikke prinsipielle saker som skal styrebehandles i selskapene.

- Har innstillende myndighet.
- Gjennomfører eiermøter med selskap og foretak.
- Gir i eiermøter signaler til selskapsledelsen om hva som er viktig for kommunen.
- Arrangerer årlig eierdag.

Formannskapet vurderer selv frekvens og innhold for gjennomgang av de forskjellige selskapene i tråd med eierstrategien som er nedfelt for hvert enkelt selskap. I tillegg forutsettes det at selskapene selv inviterer seg til formannskapet i forkant av større strategiske eller økonomiske beslutninger i selskapet. Styreleder og daglig leder innkalles.

5.5 Representantskap (IKS)

Representantskapet er et interkommunalt selskaps øverste organ. Eierstyring av IKS gjøres ved tydelige instruksjoner til kommunens representant/fullmektiger.

Kommunens representant/fullmektiger er forpliktet til å følge kommunestyrets instruksjoner og rapporterer tilbake til kommunestyret. Representantskapet velger styremedlemmer.

5.6 Generalforsamling (AS)

Generalforsamlingen er aksjeselskapets øverste organ. I generalforsamlingen kan eierne fastsette rammer og gi nærmere regler for styrets og daglig leders ledelse av selskapet. Dette gjøres gjennom vedtekter, aksjonæravtaler, instruksjoner og andre generalforsamlingsvedtak. Generalforsamlingen velger styremedlemmer.

5.7 Selskapets styre

Styret har det overordnede ansvaret for drift og utvikling av et selskap. Et styre har som hovedoppgave å ansette daglig leder samt sikre at drift og utvikling av selskapet skjer etter det formål som framgår av vedtektene/selskapsavtalen, og etter de rammer og mål (formelle beslutninger) som generalforsamlingen vedtar.

Styret skal årlig gjennomføre en styreevaluering av sitt arbeid for å sikre en effektiv og forsvarlig arbeidsform. Resultatet av styreevalueringen protokollføres.

5.7.1 Styreinstruks

Det skal utarbeides en styreinstruks i alle selskaper der kommunen har en eierandel på minimum 33,33 %. Styreinstruksen må tilpasses det enkelte selskap og bør inneholde forhold knyttet til (ikke uttømmende liste):

- styrets oppgaver
- daglig leders likter overfor styret
- møtefrekvens
- behandling i møte
- protokoll
- taushetsplikt

5.7.2 Prinsipper for sammensetting og valg av styre

- Styremedlemmene kan ikke velges blant formannskapets medlemmer.
- Minst 40% representasjon fra hvert kjønn.
- Velges normalt for 2 år av gangen med avvikende periode for styremedlemmene for å sikre kontinuitet.
- Det stilles krav til kompetanse, kapasitet, mangfold og habilitet som samsvarer med selskapets virke.
- Styret skal ha som mål at styret samlet sett imøtekommer følgende kompetansekrav:

- erfaring fra administrasjon og ledelse
 - økonomisk innsikt
 - kjennskap til arbeidslivets regler
 - innsikt i selskapets virksomhet – bransjekunnskap
 - samfunnsengasjement
 - uavhengighet
 - personlig integritet
 - kommunal kompetanse – erfaring fra kommunal drift eller politikk
- Det oppfordres til registrering i www.styrevervregisteret.no. Dette er obligatorisk for styreverv i kommunale foretak.

5.7.3 Styregodtgjørelse

Det skal settes et nøkternt nivå på lederlønninger, pensjoner, styrehonorar og annen godtgjørelse i selskapene. Det skal være åpenhet om disse forholdene. Vedtatte styrehonorarer rapporteres til eierutvalg og kommunestyret årlig når disse er fastsatt.

5.8 Styremedlem

Styremedlemmer kan ikke velges blant formannskapets medlemmer.

Styremedlem i IKS eller AS er et frivillig, personlig verv og ansvar. Styremedlem skal ivareta selskapets interesser på vegne av alle eierne.

Styremedlem i stiftelse kan ikke instrueres av kommunestyret. Styremedlem representerer kun seg selv i styret og har et personlig ansvar for stiftelsens formål.

Varamedlemmer til styret har rettigheter og plikter i styret først når de tiltrer styret i faste medlemmers forfall.

Det arrangeres et styreseminar for samtlige folkevalgte som har rolle som styremedlem i selskap og foretak i forkant av styre- og årsmøter i valgperioden og ellers ved endring av styresammensetninger.

5.9 Daglig leder

Daglig leder er ansvarlig for den daglige ledelsen av foretaket eller selskapets virksomhet, og skal i denne forbindelsen følge retningslinjer og pålegg styret har gitt.

Styret i et kommunalt foretak ansetter normalt daglig leder og utarbeider instruks for denne. Ansettelsesmyndigheten kan i vedtektene legges til kommunestyret eller formannskapet (kommuneloven § 9-11).

Daglig leder er direkte underordnet styret og skal følge de retningslinjene og pålegg styret gir. Det er styrets oppgave å føre tilsyn med daglig ledelse av selskapet.

5.10 Kommunens administrasjon, kommunedirektøren

Kommunale foretak har en selvstendig stilling i forhold til kommunens øvrige administrasjon.

Kommunedirektøren har etter kommuneloven ansvar for at alle saker som fremmes til politisk behandling skal være fullt ut forsvarlig utredet. Dette gjelder også saker som vedrører kommunens eierforhold og eierstyring. Kommunedirektørens ansvar for saksforberedelse medvirker til at kommunedirektøren gis tilgang til selskapenes virksomheter, planer, budsjett og regnskap. Denne tilgangen skal harmoniseres med selskapene etter dialog og samhandling mellom selskap og kommunedirektøren.

Kommunedirektøren har ingen styringsrett overfor de kommunale foretakene og daglig leder er underordnet styret i foretaket. Kommunedirektøren kan allikevel instruere at iverksettelsen av en sak skal utsettes til kommunestyret har behandlet den aktuelle saken. I saker som skal behandles i kommunestyret skal kommunedirektøren gis anledning til å uttale seg før styret i foretaket treffer vedtak. Dette forutsetter at innkalling til styremøtene også går til kommunedirektøren. Styret kan fatte vedtak i en sak som ikke

er oppført på sakslisten, hvis styret er fulltallig, og hvis styret enstemmig beslutter å behandle saken. Før saken behandles skal kommunedirektøren varsles.

Kommunedirektøren skal påse at formannskapet får nødvendig informasjon for å utføre sitt oppdrag. Videre skal kommunedirektøren sikre at nødvendige tiltak/føringer formannskapet eller kommunestyret vedtar gjennomføres i selskapene. Det igjen betyr at administrasjonen løpende må ha en utstrakt kontakt med selskapene og foretakene.

5.11 Kontrollutvalget

Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av Moss kommunens interesser i selskaper m.m. (selskapskontroll). Oppgaven som er tillagt kontrollutvalget er å vurdere om eierstyringen og selskapets virksomhet er i tråd med de vedtak og forutsetninger kommunestyret har til driften i selskapet. Selskapskontroll begrenser seg i utgangspunktet til selskaper som er eiet av kommunen alene eller sammen med andre kommuner eller fylkeskommuner samt heleide datterselskap av disse.

Kontrollutvalget i Moss kommune skal varsles og har, i likhet med kommunens revisor, rett til å være tilstede i generalforsamling og representantskap i selskaper kommunene eier alene eller sammen med andre kommuner/fylkeskommuner.

5.11.1 Eierskapskontroll (lovpålagt)

Eierskapskontrollen er en kontroll med kommunens forvaltning av sine eierinteresser. Den pliktige eierskapskontrollen omfatter kun kommunes utøvelse av eierstyring i selskapet. Eierskapskontroll omfatter også kontroll av hvorvidt representantskapsmedlemmer og fullmektiger på vegne av kommunen i generalforsamlinger utøver sitt verv i samsvar med denne eierskapsmeldingen og kommunestyrets vedtak og instruksjer; både generelle og spesielle.

5.11.2 Selskapskontroll (frivillig)

Selskapskontroll kan også omfatte forvaltningsrevisjon av selskaper, men dette er ikke lovpålagt slik som eierskapskontroll. Dette er en dyptgående kontroll av et selskap hvor måloppnåelse, ressursbruk osv. blir målt. I selskaper Moss kommune eier sammen med andre kommuner eller fylkeskommunen bør kommunen tilstrebe en samordnet forvaltningsrevisjon om dette skal gjøres i et av selskapene.

Kontrollutvalget avgjør hvem som skal gjennomføre selskapskontrollen. (I de selskapene som revideres av Østre Viken kommunerevisjon IKS kan ikke dette selskapet utføre forvaltningsrevisjon).

Kommunestyret skal minst én gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert, utarbeide en plan for gjennomføring av selskapskontroll.

Siden dette er en frivillig kontroll skal dette innføres som en del av det enkelte selskaps vedtekter, selskaps- eller aksjonæravtaler.

Selskaps- og samarbeidsformer

Nedenfor er de forskjellige selskapsformene nærmere beskrevet.

6.1 Kommunale foretak (KF)

Kommunale foretak er en del av kommunen som rettssubjekt, som er underlagt kommunestyret som øverste myndighet. Kommunale foretak følger kommuneloven. Styrets leder rapporterer til ordfører. Vedtekter utarbeides av kommunestyret.

6.2 Interkommunale selskap (IKS)

Interkommunale selskaper er selskapsdannelser som gjerne er begrunnet i:

- en mer kostnadseffektiv tjenesteproduksjon og oppgaveløsning ved å samarbeide
- endringer i rammebetingelser og lovverk

- regionalpolitisk hensyn

Interkommunale selskap er egne rettssubjekter. Det vil si at selskapet kan innenfor formålet være part i eller inngå avtaler, og tilsvarende også selv stå for sine forpliktelser. Interkommunale selskaper reguleres av lov om interkommunale selskaper.

Det må inngås selskapsavtaler mellom eierne.

6.3 Vertskommune

En kommune (samarbeidskommune) kan (i henhold til kommunelovens kapittel 20) avtale med en annen kommune (vertskommune) at vertskommunen skal utføre oppgaver og treffe avgjørelser etter delegert myndighet fra samarbeidskommunen i enkeltsaker eller typer av saker som ikke er av prinsipiell betydning. Samarbeidet vil ikke være et eget rettssubjekt.

Det er til enhver tid den kommunen som virksomheten er organisert i som har det rettslige ansvaret og for eksempel arbeidsgiveransvaret for de som jobber i ordningene.

6.4 Kommunalt oppgavefellesskap (KOF)

I henhold til kommunelovens kapittel 19 kan det opprettes et interkommunalt samarbeid gjennom kommunalt oppgavefellesskap for å løse felles oppgaver. Representantskapet er det øverste organet i et kommunalt oppgavefellesskap. Samarbeidsavtalen mellom deltakerkommunene regulerer deltakeransvar, myndighet, eierandeler, representasjon, økonomiske forhold og oppløsning/uttreden.

6.5 Aksjeselskap (AS)

Selskapsformen er gjerne brukt i regional utvikling og større prosjekter hvor tidshorizonten er svært langsiktig. Samferdsel, energi og næringsutvikling er de sektorene hvor det har vært mest utbredt å benytte aksjeselskap.

Aksjeselskaper er opprettet med hjemmel i aksjeloven.

Det må fastsettes vedtekter og ofte også aksjonæravtaler som regulerer innbyrdes forhold aksjonærene imellom.

6.6 Stiftelse

Stiftelser er selveiet og styret er øverste organ. Stiftelser er regulert i stiftelsesloven. Moss kommune kan ikke påvirke stiftelsene, men stiftelsen kan ha organ underlagt styre som har en kontrollfunksjon.

En stiftelse vil kunne være en egnet organisasjonsform for løsning av bestemte oppgaver som kommunen ønsker å skille ut og gi full selvstendighet. Siden en stiftelse ikke kan ha eiere, kan en kommune ikke øve innflytelse i stiftelsen på grunnlag av eierskap.

Stiftelser opprettes via eget stiftelsesdokument med vedlegg.

6.7 Selskapsavtaler / aksjonæravtaler

Selskapsavtaler/aksjonæravtaler i IKS og AS regulerer innbyrdes forhold mellom eierne og kan omfatte bl.a. representasjon som avviker fra eierandel. Selskapsavtalene vedtas i kommunestyret.

6.8 Skjematisk oversikt selskapsformer

	KF	KOF	IKS	AS
Eiere	Kun én kommune	Flere kommuner og fylkeskommuner – kan ikke ha statlige eller private eiere	Flere kommuner og fylkeskommuner – kan ikke ha statlige eller private eiere	Ubegrenset - både offentlig og private eiere
Eierorgan	Kommunestyret	Representantskap	Representantskap	Generalforsamling

Kommunens ansvar	Ubegrenset	Ubegrenset iht. eierandel	Ubegrenset iht. eierandel	Begrenset
Lovverk	Kommuneloven	Kommuneloven	Lov om IKS	Aksjeloven

KOF– Kommunalt Oppgavefelleskap

7 Faktaark - eierblader

Faktaark (eierblader) opprettes for hvert selskap skal minimum inneholde:

- Eierstrategi (begrunnelse for eierskapet)

Videre skal faktaarket inneholde:

- Selskapets formål
- Hvilke konkrete mål som skal evalueres
- Oversikt over gjeldende styringsdokumenter
- Rutiner ved behov for eierforankring av strategiske beslutninger
- Ramme for styrehonorarer
- Utbyttepolitikk
- Regler for avhending av eierposisjonen/opphør av selskapet